

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій»

I. Визначення проблеми

Верховною Радою України 6 грудня 2019 року прийнято Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX (далі – Закон), який набрав чинності 28 квітня 2020 року.

Відповідно до статей 23, 31 Закону Державна служба фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг) приймає рішення (доручення) про зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій.

Відповідно до пункту 2 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону визнається таким, що втратив чинність, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 №1702-VII (далі – Попередній закон).

В діючому до 28 квітня 2020 року Попередньому законі процедуру зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій було врегульовано відповідно статтями 17 та 23.

Деякі положення статей 17 та 23 Попереднього закону ідентичні за змістом або суттю деяким положенням статей 23, 31 Закону відповідно.

В той же час, положеннями статті 23 Закону:

розширено перелік обов'язків суб'єктів первинного фінансового моніторингу (далі – суб'єкти) щодо забезпечення виконання рішень (доручень) Держфінмоніторингу про зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій;

збільшено строк подальшого зупинення фінансових операцій та зупинення видаткових фінансових операцій Держфінмоніторингом до 7 робочих днів, проти попередньо закріплених 5 робочих днів;

з врахуванням положень частини 7 статті 8 Закону, обов'язки щодо забезпечення виконання рішень (доручень) Держфінмоніторингу про зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій додатково закріплено за уповноваженими особами Фонду гарантування вкладів (далі – уповноважені особи Фонду).

До вступу в силу Закону, порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень (доручень) про зупинення чи скасування зупинення або забезпечення

моніторингу відповідних фінансових операцій було встановлено наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2015 року № 1200 «Про затвердження Порядку прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішення про зупинення фінансових операцій», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 січня 2016 року за №123/28253 (далі – попередній наказ), положення якого не відповідають вимогам статті 23, 31 Закону.

У зв'язку з цим, відповідно до частини 12 статті 23 Закону з метою реалізації частин другої, третьої та дев'ятої статті 23 та частини третьої статті 31 Закону та враховуючи необхідність приведення нормативно-правових актів у відповідність із Законом в цілому, Держфінмоніторингом розроблено проект наказу «Про затвердження Порядку прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій» (далі – проект наказу).

Визначення основних груп (підгруп), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

Врегулювання зазначеного питання не може бути здійснено за допомогою:

- ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;
- діючих регуляторних актів, оскільки в них така норма відсутня.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є посилення ефективності заходів, які вживає Держфінмоніторинг стосовно фінансових операцій, щодо яких є підозри, що такі операції або їх учасники, їх діяльність чи походження активів пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та/або фінансуванням зброї масового знищення, або із вчиненням іншого кримінального правопорушення.

Проект наказу спрямований на реалізацію вимог статей 23 та 31 Закону.

Проектом наказу пропонується встановити порядок прийняття та доведення Держфінмоніторингом до відома суб'єктів чи уповноважених осіб Фонду рішень (доручень) про зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій та забезпечення виконання їх останніми.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишити без змін наказ Міністерства фінансів України від 28 грудня 2015 року № 1200 «Про затвердження Порядку прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішення про зупинення фінансових операцій»
Альтернатива 2	Затвердити порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій та надати можливість Держфінмоніторингу та суб'єктам чи уповноваженим особам Фонду виконати норму Закону щодо зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій та забезпечення виконання їх останніми.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Залишення існуючої ситуації без змін призведе до невиконання вимог статей 23 та 31 Закону та матиме наслідком негативний вплив на рівень організації системи фінансового моніторингу та на стан ефективності контролю, виявлення та дієвого реагування з боку держави за фактами введення в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.
Альтернатива 2	Прийняття даного регуляторного акта встановить порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень (доручень) щодо зупинення чи скасування зупинення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій. Тим самим, буде забезпечено виконання відповідних вимог Закону та реалізацію покладених на Держфінмоніторинг завдань.	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Проект наказу не впливає на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання.

Показник	Великі**	Середні**	Малі **	Мікро**	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання одиниць *	444	1775	821	7 971	11 011
Питома вага групи у загальній кількості	4,0	16,1	7,5	72,4	100

* під суб'єктами господарювання розуміємо суб'єкти, перелік яких визначено частиною другою статті 6 Закону;

**до графи «Великі / Середні / Малі / Мікро» включено, суб'єкти, які станом на, 01.01.2020, перебували на обліку у Держфінмоніторингу, без урахування відокремлених підрозділів. Дане значення може коливатись та залежить від кількості суб'єктів, які перебувають на обліку у Держфінмоніторингу у певний період.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Залишення ситуації без змін призведе до нерегульованості дій суб'єктів та уповноважених осіб Фонду у зв'язку з виконанням рішень (доручень). Це матиме наслідком негативний вплив на рівень організації системи фінансового моніторингу та на стан ефективної взаємодії суб'єктів чи уповноважених осіб Фонду та держави.
Альтернатива 2	<p>Прийняття даного регуляторного акта встановить порядок дій суб'єктів та уповноважених осіб Фонду у зв'язку з виконанням рішень (доручень), який передбачає надсилання 5 видів повідомлень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про факт отримання рішення (доручення); - про залишки коштів на рахунках; - про поновлення зупинених фінансових операцій - про накладення арешту на відповідні рахунки; - про звернення клієнта. <p>Тим самим, буде забезпечено виконання відповідних вимог Закону та реалізацію покладених на суб'єктів та уповноважених осіб Фонду обов'язків.</p>	<p>Основні витрати суб'єктів та уповноважених осіб Фонду у разі запровадження норм проекту наказу пов'язані із тим, що суб'єктам необхідно буде заповнити в електронному вигляді 5 видів повідомлень та направити їх до Держфінмоніторингу.</p> <p>Суб'єкти або уповноважені особи Фонду витрачають незначний час для заповнення та подання Держфінмоніторингу повідомлень у зв'язку з отриманням від останнього рішень (доручень) про зупинення (в середньому 10 хвилин (0,17 год) в залежності від виду повідомлення).</p>

		Витрати на заповнення 5 видів повідомлень складатимуть: 5 в.п. X 0,17 год X 28,31 грн/год = 24,06 грн
--	--	---

У 2019 році, станом на 01.01.2020, на обліку у Держфінмоніторингу перебували 23 056 (у тому числі 12 045 філій) суб'єктів, з них великих суб'єктів – 444.

Всього протягом 2015-2019 років Держфінмоніторингом було направлено суб'єктам (всі великі) 7716 рішень (доручень) про (продовження) зупинення фінансових операцій, тобто в середньому 1 543 рішення в рік.

Виходячи з середньої кількості (1 543) рішень за останні 5 років, на одного суб'єкта з 444 великих суб'єктів припадало в середньому 3,5 рішення.

Слід зазначити, що попередні нормативні акти, що регулювали питання зупинки фінансових операцій, діяв починаючи з 2010 року. Зокрема, суб'єкти, у порівнянні з вимогами проекту наказу, повинні були у зв'язку з отриманням рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій подавати повідомлення до Держфінмоніторингу (крім повідомлення про накладення арешту на відповідні рахунки та повідомлення про факт отримання рішення та забезпечення його виконання, останнє з яких було в іншому форматі складовою частиною повідомлення про залишки коштів на рахунках).

При цьому, Порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій, який, зокрема, встановлює види повідомлень та процедуру надсилання суб'єктами та уповноваженими особами Фонду повідомлень у зв'язку з отриманням рішень (доручень), вдосконалюється та приводиться до єдиного алгоритму дій для всіх суб'єктів та уповноважених осіб Фонду незалежно від форми власності та рівня доходу.

Інформування усіх суб'єктів про основні положення вказаного регуляторного акта, окрім розміщення цього регуляторного акта на офіційних вебсайтах Держфінмоніторингу та Міністерства фінансів України, здійснюється шляхом постійного проведення Держфінмоніторингом навчальних семінарів, «круглих столів», надання письмових роз'яснень.

Також працюють телефони «гарячої лінії» Держфінмоніторингу для з'ясування проблемних питань суб'єктів, які виникають при виконанні ними вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Таким чином, у разі застосування Альтернативи № 2 буде враховано зміни, визначені Законом, реалізовано обов'язок надсилання суб'єктами та уповноваженими особами Фонду 5 видів повідомлень у зв'язку з отриманням рішень (доручень) Держфінмоніторингу.

Виходячи з кількості (3,5) рішень, які за останні 5 років припадали в середньому на одного великого суб'єкта господарювання, витрати на заповнення та подання до Держфінмоніторингу вищезазначених 5 видів

повідомлень в рік в розрахунку на 444 великих суб'єктів господарювання в середньому складатимуть:

37 389,24 грн (3,5X444X24,06грн).

Суб'єкти або уповноважені особи Фонду не потребують додаткових витрат коштів для виконання вимог проєкту наказу.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Не дає змоги досягнути поставлених цілей державного регулювання, оскільки не забезпечує виконання вимог Закону згідно з статтями 23 та 31 Закону, що призведе до негативного впливу на рівень організації системи фінансового моніторингу та на стан ефективності контролю, виявлення та дієвого реагування з боку держави за фактами впровадження в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
Альтернатива 2	4	Дозволяє досягнути поставлених цілей та реалізувати норми Закону, що у свою чергу забезпечить виконання зазначених вимог Закону та реалізацію покладених на Держфінмоніторинг завдань.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Не виконання вимог статей 23 та 31 Закону матиме наслідком негативний вплив на рівень організації системи фінансового моніторингу.	Альтернатива є найгіршою, оскільки не дає змоги досягнути поставлених цілей.
Альтернатива 2	Прийняття даного регуляторного акта встановить порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень (доручень) про зупинення фінансових	Відсутні	Дає змогу досягнути поставлених цілей: - визначить порядок прийняття Держфінмоніторингом відповідних рішень та

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
	операцій та встановить порядок дій суб'єктів та уповноважених осіб Фонду у зв'язку з виконанням рішень (доручень) та забезпечення виконання їх останніми. Тим самим, буде забезпечено виконання вимог статей 23 та 31 Закону.		надання відповідних доручень; - визначить процедуру доведення Держфінмоніторингом відповідних рішень (доручень) до суб'єктів та уповноважених осіб Фонду ; - визначить перелік повідомлень та їх структуру, які повинні формувати суб'єкти та уповноважені особи Фонду у зв'язку з виконанням рішень (доручень); - визначить процедуру направлення суб'єктами та уповноваженими особами Фонду Держфінмоніторингу повідомлень у зв'язку з виконанням рішень (доручень). Тим самим, буде забезпечено виконання вимог Закону.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізм дії регуляторного акта.

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту наказу та фактична реалізація його положень.

Проектом наказу передбачається затвердити єдиний порядок прийняття Держфінмоніторингом рішень чи доручень про зупинення чи скасування зупинення та поновлення проведення або забезпечення моніторингу відповідних фінансових операцій.

Ці рішення (доручення) приймає Голова Держфінмоніторингу або особа, яка виконує його обов'язки.

Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію.

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування суб'єктів та уповноважених осіб Фонду про вимоги

регуляторного акта шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації та на офіційних вебсайтах Держфінмоніторингу та Міністерства фінансів України.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Прийняття проєкту наказу не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не передбачає додаткових матеріальних та фінансових витрат із Державного бюджету.

Починаючи з 2010 року, середні, малі та мікро суб'єкти господарювання не отримували від Держфінмоніторингу рішень (доручень) про зупинення фінансових операцій та, як наслідок, не надсилали до Держфінмоніторингу повідомлень у зв'язку з отриманням рішень (доручень) Держфінмоніторингу.

Враховуючи зазначене, Тест малого підприємництва (М-Тест), в рамках даного аналізу регуляторного впливу до проєкту наказу, не проводився.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії є необмеженим, оскільки Закон, на виконання вимог якого розроблено проєкт наказу, має необмежений термін дії.

Зважаючи на те, що регуляторний акт є актом, розробленим відповідно до норм Закону, у разі внесення змін до цього Закону регуляторний акт має бути приведений у відповідність з такими змінами.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства – з дня його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись шляхом аналізу статистичних даних на основі прийнятих Держфінмоніторингом рішень (доручень):

про зупинення проведення фінансових (фінансової) операцій (операції) або забезпечення проведення моніторингу фінансових (фінансової) операцій (операції) відповідної особи на виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави – відповідно до абзацу третього частини третьої статті 31 Закону;

про поновлення проведення фінансових (фінансової) операцій (операції) відповідної особи на виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави – відповідно до абзацу третього частини третьої статті 31 Закону;

про подальше зупинення фінансових операцій – відповідно до частини другої статті 23 Закону;

про зупинення видаткових фінансових операцій – відповідно до частини третьої статті 23 Закону;

про продовження зупинення відповідних фінансових операцій – відповідно до абзацу третього частини дев'ятої статті 23 Закону;

про продовження зупинення видаткових фінансових операцій – відповідно до абзацу третього частини дев'ятої статті 23 Закону;

про скасування рішення про подальше зупинення відповідних фінансових операцій – відповідно до абзацу другого частини дев'ятої статті 23 Закону;

про скасування рішення про зупинення видаткових фінансових операцій – відповідно до абзацу другого частини дев'ятої статті 23 Закону;

про скасування рішення про продовження зупинення відповідних фінансових операцій – відповідно до абзацу сьомого частини дев'ятої статті 23 Закону;

про скасування рішення про продовження зупинення видаткових фінансових операцій – відповідно до абзацу сьомого частини дев'ятої статті 23 Закону.

Крім того, відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом аналізу статистичних даних на основі надісланих суб'єктами та уповноваженими особами Фонду повідомлень у зв'язку з виконанням рішень (доручень):

про факт отримання рішення (доручення);

про залишки коштів на рахунках;

про поновлення зупинених фінансових операцій;

про накладення арешту на відповідні рахунки;

про звернення клієнта.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись із застосуванням статистичного методу шляхом аналізу статистичних даних.

Результативність дії регуляторного буде здійснюватися за допомогою здійснення базового, повторного та періодичного відстежень.

Базове відстеження результативності здійснюватиметься після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років після набрання ним чинності.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється раз на три роки, починаючи із дня виконання заходів із повторного відстеження.

У разі виявлення нерегульованих та/або проблемних питань під час проведення аналізу показників дії цього акта такі питання будуть вирішені шляхом внесення відповідних змін.

Голова

Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання / підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	-	-
3.1	Витрати на заповнення суб'єктом або уповноважених осіб Фонду 5 видів повідомлень становитимуть: 5 в.п. X 0,17 год X 28,31 грн/год	24,06 грн	120,30 грн
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	-	-
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг), гривень	-	-
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8	Інше (уточнити), гривень	-	-
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	24,06 грн	120,30 грн
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	444	
11	Кількість рішень, які за останні 5 років припадали в середньому на одного великого суб'єкта господарювання	3,5	
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10 x рядок 11), гривень	37 389,24 грн	186 946,2 грн

* Вартість витрат, пов'язаних із заповнення суб'єктом заяви щодо збільшення строку подання запитуваної інформації, визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації (мінімальна зарплата в Україні з 1 січня 2020 року становить 4 723 гривні в місяць або 28,31 гривні за годину).